СВОБОДА — SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ДНЕВНИК — UKRAINIAN DAILY

УРЯДОВИЙ ОРГАН ЗАПОМОГОВОЇ ОРГАНІЗАЦІЇ УКРАЇНСЬКИЙ НАРОДНИЙ СОЮЗ В ЗЛУЧЕНИХ ДЕРЖАВАХ АМЕРИКИ.

OFFICIAL ORGAN OF THE UKRAINIAN NATIONAL ASSOCIATION, Inc.

ТРИ ЦЕНТИ. РІК XXXIX. Ч. 12. Джерзи Сіти, Н. Дж., пятниця, 16. січня, 1931. VOL. XXXIX. No. 12. Jersey City, N. J., Friday, January 16, 1931. THREE CENTS.

ПО ТРАДИЦІЇ РІЗДВЯНА КОЛЯДА - РІДНІЙ ШКОЛІ

ГОВЕРНОР РІЧІ КАНДИДУЄ НА УРЯД ПРЕЗИДЕНТА

АННАПОЛІС (Мериленд). — Альберт С. Річі, говернор стейту Мериленд, обнимаючи той уряд вже четвертим наворотом, виголосив при тій нагоді інавгураційну бесіду, яку вважають загально кандидатською президіяльною промовою. Кажуть, що Річі буде намагатися стати в 1932 р. демократичним кандидатом на уряд президента.

У своїй промові Річі скритикував дуже гостро прогибіцію і підчеркнув, що його стейт бореться з прогибіцією вже 10 літ. Річі твердить, що 18 поправка дісталася до конституції нелеґально й повинна бути скасована. Прогибіція не повинна мати місця в конституції, а має бути віддана під вирішення стейтів.

Річі підніс далі, що теперішня адміністрація спричинила інфляцію, а висока тарифа піднесла безробіття і застій у торговлі й промислі. Він заявився за те, щоби перевести ревізію воєнних довгів, кажучи, що годі думати про добробут в Америці, коли Европа фінансово знищена. Річі є тої думки, що занульовання воєнних довгів Америкою принесе на перший погляд страту, але назагал принесе користи.

Цілий тон бесіди був бадьорий. Річі певний, що американський нарід піднесеться з теперішнього економічного застою дуже скоро, та що настануть такі добрі часи, яких ще не було.

ЗЕМЛЕТРУС У МЕКСИКУ.

МЕКСИКО СІТИ. — Землетрус, який тревав дві минути, наніс більше страху як дійсної шкоди. Всеж таки подають, що не обійшлося без одного смертельного випадку й багатьох покалічень. Люди повибігали на вулиці, а многі поклякали й почали молитися та просити Бога за відвернення нещастя.

СУДИТИМУТЬ НАНОВО МАЛОЛІТНІ ДІВЧАТА.

НЮ ЙОРК. — Понад 70 малолітних дівчат станують наново перед судом, бо є докази, що їх засуджено незаконно. Дівчата знаходяться в „Бедфорд Реформетори", куди їх вислали нюйорські маґістратські судді — хабарники.

ЗВЕРТАЮТЬ 50% ОЩАДНОСТЕЙ.

НЮ ЙОРК. — Джозефови Бродскому, стейтовому банковому суперінтендетови, запропоновано негайну виплату половини ощадностей депозиторам замкненого „Бенк оф Юнайтед Стейтс". В тій пропозиції підчеркнено, що ще тепер можна це зробити, але коли ліквідація банку потреває два роки, то всі гроші підуть на адвокатів, знавців, суди і т. п., а депозиторам не лишиться нічого, або дуже мало.

В ПОГОНІ ЗА ЗОЛОТОМ.

ГАВАНА. — Рознеслася чутка, що в полудневосхідній частині острова Куби знайдено золоті майни. Тисячі людей посунули в ті сторони, щоби шукати щастя, а між ними є кілька соток Американців.

ДИВІДЕНДИ І БЕЗРОБІТТЯ.

НЮ ЙОРК. — „Дженерал Тайр енд Робер Компані" поділила цього року дивіденду на дві половини. Одна частина буде вжита на виплату шеровцям, а з другої половини буде створений осібний фонд, який буде вжитий на піддержання робіт у таких часах, коли їх треба би припиняти задля економічного застою. Рівнож з того фонду платитимуть робітникам в часі звільнень від роботи.

Це є свого роду перша спроба основання фонду безробіття.

„МІСТЕР ГЛЕЙД" РОЗДАВАВ ДАРУНКИ.

НЮ ЙОРК. — „Містер Глейд" є добре відомою особою між безробітними задля своєї гуманітарної акції. Та правдивого його імени ніхто не знає. Тими днями роздавав він на Таймс Сквері рукавиці й ніклі безробітним, а разом з тим картки, в яких він потішав безробітних і бідних.

НЕ ВИЗНАЮТЬ ЛІБЕРІЇ.

ВАШИНҐТОН.—Вашинґтонський уряд заявив, що Злучені Держави не ввійдуть з Ліберією в дипльоматичний звязок, поки там не буде знесене невільництво.

ГРОШЕВА ПАНІКА В АРҐЕНТИНІ.

БУЕНОС АЙРЕС. — Паперовий пезо впав за два дні з 31.4 американських центів на 29.2. Це викликало паніку й люде кинулися купувати ріжні річи, щоби позбутися паперових грошей.

ПАЧКУЮТЬ МОРФІНУ.

НЮ ЙОРК. — Міжнародня пачкарська банда перепачкувала до Злучених Держав за останній рік морфіни на суму $20,000,000.

НИЩАТЬ ЦУКРОВУ ТРОЩУ.

Економічна кріза, звязана з надпродукцією цукру і з браком ринків збуту, доводить до цього, що по провінціях Куби нищать цукрову трощу. На плянтаціях на сході спалено за один день 16,750,000 фунтів цукрової трощі.

МІСТО ПРОДАЄ СВІЙ РАТУШ.

Німецьке місто Зонненберґ в Турингії знаходиться в таких фінансових труднощах, що новоіменований для міста державний комісар старається продати ратуш. Та дотепер не зголосився ніякий купець. Управа міста заповіла підвишку податків, а дрібні промисловці загрозили замкнути в цьому випадку всі підприємства й розпустити ввесь персонал.

ДУХОБОРИ МАЮТЬ НОВУ РОЗРИВКУ ЗІ ШКОЛАМИ.

Духобори в Брітіш Коломбії мають нову розривку зі школами. 13 грудня знайдено в школі Автлук подостатком запального матеріялу, щоби спалити школу, однакож його усунено, поки огонь розгорівся. 17 грудня вибух динаміту в школі Тромс наробив шкоди на 500 долярів. Поліція поставила сторожу коло всіх шкільних будинків у кольоніях духоборських, а інспектор шкільний Шефілд старається вислідити причину замахів на шкільні будинки.

ЯКИМИ ШТУКАМИ ПОЛЯКИ ЗДОБУЛИ ВИБОРИ.

Львівське „Діло" подає, що в Луцьку, на Волині, таємні сили видали перед самими виборами й масово розкинули по селах відозву, в якій сказано було, що всі кандидати з лісти ч. 11 (український бльок) зреклися кандидатури та щоб на них не голосувати.

А на Кремянеччині появилася летючка з закликом „До всіх радикалів", підписана „Головна Управа Волинського Союзу Радикалів міст і сіл", щоби голосувати на лісту Пілсудського. На лісті були підписи неістнуючих осіб, а між ними перекручене назвище бувшого посла Семена Жука, який сидить у тюрмі і не міг простувати цього надужиття.

МАДЯРСЬКА КРОВ.

В неділю, 7 грудня м. р., за одну добу в Будапешті закінчило життя самовбивством аж 6 жінок від 16 до 30 літ і всі вони покинули цей світ з нещасливої любови. Мадярська преса називає цю неділю „чорним днем молодих жінок".

НАПАД МЕДВЕДІВ.

Недалеко Скопле в Югославії двох селян їхало в ночі через ліс, де на них напали три старі медведі і пятеро молодих медведят. Один селянин згинув у пащах медведів, а другий боронився сокирою, убив мале медведя і поранений утік до ліса та виліз на дерево, чим спас своє життя. Тепер він лежить нервововохорий у лічниці.

ПРИЄДНУЙТЕ ДІТЕЙ ДО У. Н. СОЮЗА.

На підставі ухвали екзекутивного комітету У. Н. Союза з дня 25. жовтня 1930 р., отсим проголошується

ВЕЛИКУ ТРИМІСЯЧНУ КАМПАНІЮ ОРҐАНІЗУВАННЯ УКРАЇНСЬКИХ ДІТЕЙ ДО УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА В ЛИСТОПАДІ І ГРУДНІ 1930 РОКУ І В СІЧНІ 1931 РОКУ.

Приєднуйте дітей до своєї рідної орґанізації. Підготовляйте своїх наслідників. Будуйте свою орґанізацію на користь і славу собі та свому поколінню. Скріпляйте свою національну твердиню, У. Н. Союз в Америці, на пожиток і славу свому поневоленому Народови.

В рідним нашім краю вороги нищать наші національні і культурні здобутки. Браття й Сестри наші, хоч знаходяться в крайній нужді і розпуці, не піддаються, але знищене відбудовують. Тому й нам, хоч пригнобленим навислими хмарами економічної кризи і страхіттям безробіття, не слід піддаватися, тимбільше, що тут не про відбудову, а лиш про розбудову свого національно-культурного здобутку розходиться.

Покажім, кому слід, що свідомість національна і культура наша сильніщі між брутальна сила наших ворогів, та що ми сильно зорґанізовані не лиш по їх „кресах", але по цілому світі і тому скорше чи пізніше належне собі місце між культурними народами мусимо здобути.

Хай по тримісячній отсій кампанії не лишиться ніодна українська дитина в Злучених Державах, котра до цеї орґанізації не належалаб і не ступалаб слідами батьків у розбудові цеї твердині в дальшу користь собі і свому поколінню, на глум ворогам, а на славу України!

МИКОЛА МУРАШКО, гол. предс.;
ІВАН КАШТАНЮК, гол. рек. секр.

ПОНОВИЛИСЯ ЗАСІДАННЯ ФРАНЦУСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Після перерви на Різдвяні Свята поновилися засідання палати послів. Вже з першого засідання стало ясно, що наступаюча сесія її буде дуже бурхливою. Перша завзята боротьба між поодинокими фракціями розгорілася вже при виборі предсідника палати. Після впертої боротьби між правими й лівими вибрано предсідником соціяліста Бусо, який предсідательствував у палаті три останні роки.

ПРОВІДНИК КОМУНІСТИЧНОЇ ГАЛАБУРДИ ЗАСУДЖЕНИЙ.

Джеймс Біті дістав 16 грудня один рік тюрми від судді Донована після того, як лава присяглих признала його винуватим. Біті був одним з провідників товпи, яка на весні хотіла силою вдертися до канцелярії віннипеґського мейора Веба, коли він переказав, що не може приняти делеґації безробітних.

БУДУЧНІСТЬ СЛАВЯН.

Італійський учений, директор статистичного інституту в Римі, проф. Джіні, видав твір, у якому доказує, що романські і ґерманські народи віджили свою добу та хиляться до упадку. Тільки Славяни зберегли всі свої життеві сили, здібність розросту та велику плодовитість. Будучнина належить до славянських народів.

УКРАЇНСЬКА ПІСНЯ НА РАДІО.

Рочестер, Н. Й.

В неділю, 18 січня о год. 3-тій і до 3.30 пополудни, відбудеться радіо концерт зі стації W. H. A. M. of Rochester.

З сольовими точками виступлять Стела і Мері Климців (як співачки) і Боднар Іван (скрипак). До того гратиме весільні і танкові пісні селянська оркестра в складі: цимбали — Онуфрик; клярнет — Юрків; скрипка — Климців; бас — Пригода.

ВИЛИНҐДОН ПОКИНУВ КАНАДУ.

Вайкавнт Вилинґдон, генеральний говернор Канади, покинув Канаду, щоб обняти новий уряд: віцекороля Індії.

МУСОЛІНІ ЧИСТИТЬ ІТАЛІЙСЬКУ МОВУ.

Мусоліні, здається, прочитав пильно наш „куток мови" в „Ділі" і постановив забратися також до боротьби з чужими словами в італійській мові. Йому це йде лекше ніж нам, бо він має гроші і визначує 25 лірів нагороди для кождого, хто замісць уживаного одного чужого слова придумає якесь рідне слово. Навіть наукові терміни заступлять в Італії італійськими словами. Слово „готель" було важко змінити, та всеж його заступлено італійською назвою і тепер всі властники готелів дістали наказ перемальовати вивіски, усуваючи чуже слово „готель".

НАЙВАЖНІШОЮ СПРАВОЮ В ЛІЗІ НАЦІЙ БУДЕ СПРАВА НАЦІОНАЛЬНИХ МЕНШИН У ПОЛЬЩІ

МІНІСТРИ СПРАВ ЗАКОРДОННИХ АНҐЛІЙСЬКИЙ ТА ФРАНЦУСЬКИЙ МАЛИ НАРАДУ В ЦІЙ СПРАВІ.

ПАРИЖ (Франція). — По дорозі до Женеви на засідання Головної Ради Ліґи Націй тут спинився анґлійський міністер справ закордонних, Гендерсон. Він мав довші наради з міністром Бріяном у ріжних важніших справах, які має обговорити Рада Ліґи Націй на свому засіданню. Найтяжчою й найважнішою справою, на думку обох міністрів, буде справа трактування Польщею своїх національних меншин.

В цій справі міністер Бріян уже вів переговори з польським міністром справ заграничних, Залеським, та з німецьким послом Гечом. Враження Бріяна та інших знавців справи таке, що Лізі Націй доведеться тепер дуже поважно спинитися на справі трактування Польщею Німців на Горішньому Шлеську. Справа ця має бути розглянена обовязково в Лізі, бо до неї, крім протестів німецького уряду, поступила також формальна скарга безпосередньо від Німців з Горішнього Шлеську.

Очевидно Ліґа Націй тепер буде змушена призначити спеціяльну комісію, яка має перевірити слушність скарги. Коли закиди проти Польщі підтвердяться, тоді Ліґа Націй мусить добути від Польщі реальні ґарантії, що вона буде виконувати свої зобовязання супроти національних меншин, які вона взяла на себе, підписуючи мирові договори.

Крім того обидва міністри ще обговорювали справу воєнно-морського порозуміння між Італією та Францією. На цю справу вони задивляються досить песимістично, хоч вона нібито стала лекшою до розвязання після останніх пацифістичних промов Мусолінія. Таксамо й у справі створення панэвропейського союзу обидва міністри признають, що є поступ наперед від останнього засідання Ліґи Націй, але він не такий значний, щоби надіятися на скоре й успішне переведення хоч початків цього пляну.

БАЛЬФУР ЗА РЕВІЗІЮ МІЖДЕРЖАВНИХ БОРҐІВ.

ЛОНДОН (Анґлія). — Визначний представник анґлійської індустрії, сер Артур Бальфур, заявив, що для припинення економічної світової кризи необхідно перевести ревізію міжнародніх воєнних борґів. Накопичування золота в Америці та в Франції, яке лежить там непродуктивно в схованках, приводить до світового економічного застою. До того справу ще погіршують високі митні побори, якими ріжні держави відгородили себе в світовій торговлі.

Далі він каже, що також потрібно зменшити заробітну платню робітників, щоби подешевити тим ріжні фабрики. Це дасть можливість населенню лекше набувати потрібні йому річи, що оживить світову індустрію.

НІМЕЧЧИНА ЗБРОЇТЬСЯ.

ПАРИЖ (Франція). — Рада амбасадорів, яка має слідкувати за виконанням версальського миру, приступає до обслідування справи узброєння Німеччини. До ради амбасадорів поступили доповіди антантських воєнних представників у Берліні, які заявляють, що Німеччина ще й досі не виконала версальського миру й не перевела повного обезброєння своєї армії. Навпаки, вона тепер ще більше зброїться.

Перед радою амбасадорів стоїть дуже тяжке завдання перевірити слушність цих закидів і вразі їх правдивости знайти способи, щоби примусити Німеччину виконати зобовязання версальського миру. Ця справа виникла саме в той час, коли Німеччина обвинувачує держави антанти в тому, що вони не виконують версальського миру й не обмежують своїх воєнних сил, як це застережено миром. На підставі цього твердження Німеччина хоче домагатися дозволу збільшити свою армію відповідно власним державним інтересам.

АНТИСЕМІТИЗМ У РОСІЇ.

МОСКВА (СССР). — Антисемітизм у Росії поширився до таких розмірів, що вже сам Сталін звернув увагу на нього. Він видав спеціяльну відозву проти антисемітизму, заявляючи, що національна чи расова ворожнеча це пережитки часів канібалізму.

Нарешті заявляє, що в радянщині антисемітизм має каратися найрішучішим способом.

"SVOBODA" (LIBERTY)
FOUNDED 1893
Ukrainian newspaper published daily except Sundays and holiday:
at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.
Owned by the Ukrainian National Association, Inc.

Edited by Editorial Committee.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N. J. on March 30, 1911, under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for in Section 1103 of the Act of October 3, 1917, authorized July 31, 1918.

SUBSCRIPTION RATES:		ПЕРЕДПЛАТА:	
Three cents a copy.		Поодиноке число три центи.	
One year	$ 7.00	На рік	$ 7.00
Six months	$ 3.75	На пів року	$ 3.75
Three months	$ 2.00	На три місяці	$ 2.00
Foreign and Jersey City Rates:		В Джерзи Сити і Заграницею:	
One year	$10.00	На рік	$10.00
Six months	$ 5.00	На пів року	$ 5.00
Three months	$ 2.75	На три місяці	$2.75

За оголошення редакція не відповідає.

З Канади належить висилати гроші лише на т. зв. Foreign Money Order.

Тел. „Свободи", Montgomery 5—0498. Тел. У. Н. С.: Montgomery 5—1838

Адреса: "SVOBODA", P. O. BOX 346, JERSEY CITY, N. J.

ЛИСТИ З КРАЮ — ДО АМЕРИКАНСЬКОЇ ПРЕСИ

Українці в Америці одержали і далі одержують богато листів в рідних сіл, в яких описують їм польські звірства. Це листи від знакомих чи рідні, в котрих дуже часто згадують за побиття батьків, братів, сестер і знакомих наших іміґрантів. Всі ті листи мають немале значіння, бо походять від очевидців, які описали це все для відома рідні чи знакомих, а не для пропаґанди. Ті листи наші громадяни надсилають до нас у великій скількости. І ми їх використаємо для ужитку нашого часопису, як і передрукуємо деякі по англійськи.

Та з того, що лист з краю передрукує український часопис, а дотого ще й по українськи, великої користи нема, бо ми вже й так проголосили богато матеріялу, звязаного з польськими звірствами в ріднім краю. Зате була би далеко більша користь, коли би ті листи передавано в перекладі на англійську мову до американських ґазет. По многих американських часописах поміщувано ріжні заяви польських амбасадорів, консулів, а рівнож і поодиноких Поляків, в яких заперечувано переслідування Українців і кріваву „пацифікацію". Та перед кількома днями передала вся американська преса заяву польського міністра, котрий перед польським соймом признав, що в звязку з підпалами в Галичині арештовано коло 1,100 Українців, та що декого з них жорстоко побито й у тій справі буде заряджене слідство. Це є тепер добра нагода, щоби, покликуючися на ту заяву польського міністра ґенерала Складковського, заквестіонувати польські заперечування, а заразом подавати до преси листи з краю, які змальовують польські знущання.

Дотого додамо, що такі листи наших селян про події в краю вже друкував відомий нам анґлійський часопис „Ди Менчестер Ґардієн". Вже й дехто в Америці пробував з успіхом добитися з такими листами до американської преси. На иншім місці передруковуємо такі листи з „Ди Менчестер Ґардієн", де часопис зазначує, що уважає їх доказом польських звірств. А крім того подаємо за „Алентавн Морнінґ Кол" лист з описом польських надужить, який надіслала до цього часопису панна Марія Пипюк, по одержанню його від своїх родичів в краю.

В такий спосіб повинні поступати і всі инші тутешні Українці, котрі одержують відомости про ляцькі знущання. Наша акція в справі видвигнення польських звірств на світову арену не може припинятися. Вона мусить продовжатися і в Америці, а вести її мусить ввесь наш загал на ріжні лади.

ГАЛИЦЬКІ ОБРАЗКИ.

З покінченням виборів до варшавського сойму й сенату закінчилася перша дія страшної, дикої траґедії, що відбулася не на сцені, але на живій галицькій землі. Видцем і героем був український нарід. Зїздилися і ще й тепер зїжджаються ріжнородні цікаві чужинці подивитися на таке диво, якого від давного середновіча ніде не побачать. Повернувши домів, діляться своїми враженнями із земляками. Алеж які практичні наслідки це має? Опінія?... Що зробить опінія державкій нації, коли наш давлений нарід сам із себе не видає у слушний час таких героїв, перед якими та державна нація дрижалаби... Не можна сказати, що з виборами настало застановлення карних мір проти українського народу. Правда, масу арештованих Українців випущено й дальше випускається з тюрем, бо закиди проти них безосновні; але ревізії й нові арешти йдуть дальше, йдуть за ріжнородні видумані справи, які причіпляється, кому треба. Йдуть дальше такі самі побої, нищення майна, дошкульні збитки (на примір Білакові в Снятині вилято розчинене тісто в скриню зі святочними одягами), пошукують також пильно за матеріялами й фотографіями про пацифікацію. Дійшло до такого безправя, як от це, що прості поліцаї опечатують читальню тому, бо урядова листа мала при виборах замало голосів (Куликів коло Львова). В Чижикові коло Львова замкнено в листопаді читальню за те, що на Великдень орґанізовано похід у селі на могилу Січових Стрільців. За висліди при виборах відбирається нашим кооперативам „трафіку" (право продажі тютюну), як у Журавках, Оідбужу, Старуні, Опришівцях, Викторові, і то без ніяких мотивів. Закривається кооперативи нібито задля негіґієнічних умов, а Луги задля „ведення політики" в товаристві. Висаджується у воздух памятник погибших жовнірів УГА, як у Бернадівці (Теребовельщина); в самій Теребовлі ломиться і вивертається хрест. Те саме й у Куликові та Ямниці, при чому в Куликові розкопано могилу до глибини півметра. Про такі речі, як вибивання вікон в Українців (н. пр. у Глещаві), стріляння „стшельців", при чому не обходиться без поранення невинних людей, як це було в Швейкові коло Підгаєць, вже лиш мимоходом згадуємо. Вже й остогидло реєструвати такі факти, хочби лише зовсім загально.

Очевидно, що на всі представлення таких подій у світі, виходить завсіди заперечення з боку уряду, а то ще й слідства переводиться. Коли при ревізії в приватній торговлі Антковa в Білобожниці (Чортківщина) пропали кишеневі електричні лямпки й батерії, а жалоби Антковa дійшли до поліції, то він мусів ходити на протоколи й виясновувати, як то він смів очорнювати поліційні орґани, коли ревізії переводять самі „вибрані". Розуміється, він боронився тим, що поліції не обжаловував у крадежі. Він тільки говорив, що лямпки й батерії були в склепі, а по ревізії їх уже не було. А вже про те, щоби польська поліція була в стані збиткуватися над людьми, завсіди заперечується з польського боку. На всі нелюдскости, поповнені на українській людности, кожний Поляк має затверділе сумління. Кожному з них усяких мук замало. Огида чоловіка збирає, коли читається польську пресу без виїмку, яка з апетитом голодних гієн домагається ще більших кар. Здається, що заспокоїлась би щойно тоді, колиб повернули вповні часи Яреми Вишневецького.

Але в останніх днях прецінь пробудилася „совість" польської опінії. На варшавськім процесі за злочин убивства банкира, Ізраеля Центнершвера, обжаловується чотирох Поляків, які на суді заявляють, що їх признання на поліції добуто насиллям. Варшавська ґазета „А Б Ц" описує, як зізнавав на суді один з обжалованих, Константин Пистка. Він говорив: „Мене поклали на лавку хребтом догори, скували мені під сподом ноги, стягнули убрання і через мокру шмату били ґумами аж до обімління. Відтак перевернено мене на взнак у той спосіб, що голова звисала з лавки вниз. Заткано мені уста шматою, а в ніс лято воду". Другий обжалований, Станьчик, зізнає, що на поліції в часі слідства розібрано його наречену (співобжаловану), дали йому в руки ґуму й казали бити дівчину! (При цих зізнаннях протоколянт нагло захорів). Навіть урядова преса обурюється на ці факти, називаючи процес „скандалічним". Затверділе польське сумління „обурене" так далеко, що одна варшавська ґазета пише так з того приводу: „Вже сьогодня треба сказати, що коли би кинений перед судом закид примінювання вирафінуваних звірств (окрученьств) у слідстві мав бути правдивим, то нема досить великої кари, котра повинна впасти на тих, що в такий огидний спосіб поганьбили мундір польського поліцiянта". Розбираючи, хто міг би допустится таких страхіть, пише дальше: „Примінювати тортури до безборонних вязнів, хочби вони були звичайними злочинцями, можуть або люде умово хорі, або люде з понурими душами диких бестій. Для одних і других нема місця серед польського суспільства".

Є це справа, яка безпосередно не лучиться з українським життям, але вона дає ясний образ того, що такі події загалом можливі в Польщі. А що вони можливі, це потверджує варшавський суд у цій самій справі, звільнюючи від вини й кари всіх обжалованих, приймаючи за доказане, що признання обжалованих в поліційному слідстві до злочину були вимушені!

І не знати, чому більше дивуватися: чи тому „обуренню", яке так нараз вибухло, чи тим консеквенціям, до яких доходить польська публична опінія в своїх міркуваннях з приводу згадуваного судового процесу. „Нема їм місця в польському суспільстві..." Що за облуда! А деж їм місце? А деж подіти стільки випадків? Цілими роками приучують своє громадянство, що „переслухування" на поліції відбуваються зовсім правильно. Цілими роками нікому не впав волос з голови, хіба посунувся один чи другий кат по вищій суспільній драбині, а нараз не булоб їм місця в своїй суспільности... Ой, занадто багато треба би з неї викидати. Не кращі ті, що мучили безборонний український нарід. Не кращі ті, що ходять зоружені по українському селі, стріляючи до безборонних. Не кращий той цвіт народу, польське студентство, що бє вікна Українцям по вулицях сіл і міст. Не кращі ті, що все те бачили, а мовчали, ба й... одобрювали та заохочували до витрівалости. Хтоб тоді остався в тій „суспільности"! Одначе таких славословила польська публична думка, називаючи їх „сильною рукою уряду", яка „швидко зліквідувала неспокійний, оплачуваний через Берлін вивротовий „український" елемент". Так пише сьогоднішне (7. XII.) „Слово Польске".

Але забагато часу й місця забралоб нотувати бодай найголовніші факти цеї дволичности, яка є прикметою польського характеру. Переводячи т. зв. рільну реформу, потворила Польща цілі мазурські села з польських кольоністів на окраїнах („всходніх кресах"), щоби відсунути Українців від границі України. Але вчерашня польська преса виводить жалі на те, що німецькі „гакатистичні" газети висувають „нечувані домагання", щоби німецький уряд заборонив Полякам, німецьким горожанам, поселюватися близько границі.

Звичаєм голоти, позбавленої примітивних основ моралі, способом риночних злодіїв, що тікають з краденим і кричать „ловіть злодія", кидаються Поляки на все, що українське, вдаючи (не знати по-що) невинних, нападених і покривджених. Минулої неділі (30. грудня) відбувалося за дозволом ректорату львівської техніки віче українських студентів техніки в салі своєї школи. На вічу був представник техніки. Нараз впала боївка польських студентів під проводом двох професорських асистентів і зажадала, щоб українські техніки ухвалили заяву льояльности польській державі. Яким правом? Де мандат до подібних домагань?! І як виглядалиби ті українські студенти, які на домагання польської боївки ухвалювалиб заяву льояльности? Але польська публична опінія інакше дивиться на ту справу. Польська преса пише, що це **українська провокація** — відмовляти ухвали льояльности! Вчера відбулося в тій справі віче польської технічної молоді, на якому ухвалено, що на львівській техніці **нема „Українців"**, що є тільки „Русини" та що польські техніки не є „колеґами" українських техніків. Нема сумніву, що це якась зачіпка на будуче, звернена проти українських студентів. Одначе вже кілька разів спалено шафку з оголошеннями українського товариства студентів техніки „Основа", поміщену за дозволом своєї влади в будинку техніки. Так, бачите, бувають у нас „покривджені" ті, що напастують. Але одночасно кричать під небеса, коли 4. грудня пруський суд в Ольштині присудив шість місяців тюрми Полякові, який стріляв до німецької боївки, що мала напасти на польське співацьке товариство.

То не на це списується такі історії, щоб ними розжалоблювати загал, або щоб воно могло щонебудь помогти. Хто ще до цеї пори не був освідомлений, той бачить це сьогодні, що не плачі помагають у боротьбі двох народів, але тісний звязок усіх членів даного народу, звязок не словесний, але дійсний; лучення й орґанізування всіх життєздатних сил та сильна воля, виявлена в слушний час.

Х.

FATHER WRITES TO DAUGHTER HERE OF TROUBLES IN NATIVE UKRAINIA

Miss Mary Pypiuk, niece of Harry Pypiuk, of 159 Tilghman street, former director of the famous Ukrainian choir of this city and who has resided with the family of her uncle for the past three years, received news of the conditions under which the Ukrainians are living in their home country at present.

Miss Pypiuk was born in America, as was a sister Anna, who is with her parents in the old country. Her parents were married in Ansonia, Conn., but some time after Anna's birth returned to their homeland. Mary returned to this country for four years, living with relatives in New York, and later coming to Allentown.

The letter received by the local girl follows:

"My dear daughter:

"We received your letter which cheered us that you are in the best of health.

"Dear daughter, we happen to be one of the fortunate ones to have escaped thus far the brutal attacks which the Polish Government inflicts upon the people of Ukraine. There have been days that the people would flee from their homes not knowing where to run. The Polish Army would surround our little village so that no person could escape, thus giving them a larger number to beat up. They usually start with the Ukrainian doctors, professors, and people who are associated with the Ukrainian politics, also officers of the Ukrainian National Home which is located in our village and of which your father is one of the officers. As yet he has not been harmed, but is always in great danger.

"Many a person is beaten so badly that he dies of his injuries, and many more are deathly sick and are expected to die any day. You see, my dear, they plan their attacks on Sunday when they find all the people assembled in church. They beat them unmercifully and leave them there to die.

"Our priest has been chased for miles at the point of a rifle and has been forbidden to enter our village. They damaged homes to such an extent that people cannot use them for living quarters any longer. Barns have also been destroyed. All the wheat, grain, and the season's crops have been dumped out, soaked with kerosene and burned. Pillows, quilts, and anything movable was removed and destroyed.

"There are mornings when we must arise extremely early so that your father and younger sisters might leave for their hiding places. As you know, my dear, the Poles attack and abuse young girls, and its more than I could bear to see my own daughters assaulted in such a manner.

"They do not harm the Polish people or the Jews, but it is the Ukrainian people alone who are the targets for their abuse. At times they beat a person so severely that he becomes unconscious. They drench him with water to revive him and then continue their brutal mistreatment.

"In the village of Koshlany certain men have been lashed three hundred times in a beastly manner. The women of this same village have made some beautiful hand-made rugs which were torn into little strips.

"In our village we have been forbidden to wear our native costumes. Anyone seen wearing a hand embroidered blouse has it stripped off which portions of flesh."

(*Allentown Morning Call*, Sunday, January 11, 1931).

П. В. Котович.

З СУЧАСНОЇ ДІЙСНОСТИ НА УКРАЇНІ

(Спостереження очевидця).

(10)

Тепер у радянському хаосі твориться українська нація, і замісць колишнього казенного „русскава народа" твориться тепер в сучаному розумінню слова російська нація. І от сутички цих двох наймогутніших під дахом СРСР націй, уже набувають симптоматичного характеру. В очах російської інтеліґенції, й взагалі в очах нац. свідомих Росіян, Українці, всі 40 міліонів Українців, є страшенні сепаратисти, ненавидять Росіян і хотять відокремитись від Росії. Росіяне свідомі того, що Україна завойована провінція, яку за всяку ціну треба удержати. Серед нової російської інтеліґенції є багато прихильників українсько-російської унії (як колись Австро-Угорщина), але ви майже не зустрінете „не било, нет і бить не может". Натомісць серед „презрених малоросов" ми можемо ще зустріти цих апольоґетів Валуєвщини.

Правдою є, що на Україні зростає націоналізм і зоольоґічна ненависть до Росіян. Є так само сумною правдою, що зростає й антисемітизм. **А тимчасом на Україні вже повстало ціле покоління нової жидівської, по національности, а української по культурі інтеліґенції, інтеліґенції, що має заслуги в нашім культурнім будівництві.** Такі от письменники як Першомайський і Кращаниця є далеко не поодинокими прикладами. **Не жидівські погроми, але співпраця з жидівською інтеліґенцією підчас остаточного закріплення української державности, ось гасло свідомішої частини нашої інтеліґенції на Україні.**

* *

Тепер дозвольте декілька слів про Союз Визволення України. Здається в осени 1923 року радянська преса почала гостро висловлювати обурення проти академика Єфремова, який неначебто написав щось гостро в „Ділі". На Україні зпочатку це було приняте як перехід Єфремова в ряди еміґрації, ожили надії на щось близьке. Тимчасом Єфремов спокійно ходив по вулицях Києва, його не заарештували. Всі зрозуміли це як слабість радвлади, яка боїться авторитету академика. Це полоскотало приємне почуття кожного Українця.

От де наша сила! Ви можете поробити своїх Скрипників і Шліхтерів хоч тричі академиками, але справжній, старий академик, може вам сказати правду в вічі, а ви прецінь його не посмієте арештувати!

Подумали й забули. Несподівано в грудні, чи в січні, читаємо офіційне повідомлення ГПУ: викрито підземну контрреволюційну орґанізацію СВУ, що мала терористичний відділ молоді СУМ. Названо імена арештованих: Єфремов, Гермайзе, Ніковський, Дурдуківський і ін. **Всі напружились.** Чекали нетерпеливо процесу.

Щось через місяць в одній доповіді Риков приводить деякі цитати зі свідчень обвинувачених. Свідчення не подобалися: алеж чого можна вимагати? Аджеж то цитати! Окремими уривками — цитатами можна довести все, чого хочеш. А от, що то скаже процес? От, коли наш голос чутиме вся Европа!

Всі чекали на березень. Тираж „Комуніста" значно зріс у цьому місяці. **Як почався процес, як почалось каяття. Тяжко й соромно було читати сторінки тих свідчень.** Ніхто не розумів поведінки тих людей. Ми всі стероризовані, всі ми залякані, затуркані. Алеж то люди, що осягнули найвищий ступінь людської культури! Може то така тактика? Але тої тактики таксамо ніхто не похвалював.

Про процес большевики дуже багато писали. Був припис, аби в селах і на фабриках партійні осередки робили доповіді про СВУ, то що. Одначе до цих доповідей на селах, принаймні, не дійшло: большевики скоро розібрали, що це булаб пропаганда за СВУ, а не проти нього. Селяни й так живо цікавилися процесом. Єфремова називали в деяких місцях „нашим президентом", а деінде й „нашим царем".

На цьому місці я знову мушу застерегтись, аби мене не зрозуміли хибно: **на українському селі ніякого ґрунту для реставрації ні російського монархізму, ні українського гетьманату нема. Селянство й досі памятає гетьманські каральні відділи, а інтеліґенція є взагалі демократична і соціялістична. Зосібна щодо ґенерала Скоропадського, то його й досі на Україні вважають прибічником „єдиної неделімої", його „зміни віх" здебільшого не знають, а хто й знає, то в його українство не вірить.**

У звязку з процесом СВУ скрізь по селах була розповсюджена чутка, що в Києві, в одній, запечатаній большевиками, церкві найшли 40 ваґонів зброї, яку СВУ нелегально нібито привезло з Чехословаччини. Коли про це вперше сказав мені один селянин, напів повідомляючи мене про це, на пів питаючи, я не знав, що робити. Я вирішив підтримати цю чутку, скореґувавши її. Пізніше я переконався, що ця чутка настільки розповсюднена, що годі її заперечувати.

(Дальше буде).

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

НЕ ЗАБУВАЙТЕ ЗА СИРОТИНЕЦЬ-ЗАХИСТ У. Н. СОЮЗА

Павло Семенюк заложився із Степаном Швабиком за 20 долярів. Хто найліпше зуміє брехати, дістане гроші.

Павло оповідає:

— Раз вечером ішов я темним лісом. Чую якийсь підозрілий шелест. Нараз із гущавини вибігає кількох бандитів. Я він них усього може яких 30 метрів. У розпуці починаю молитися: „Боже, Боже, вчини так, щоби мені виросли крила, а ні, то я пропав!"

І тоді сталося чудо. Мені виросли гарні, білі крила, я засміявся: Хі, хі, хі! та знявся вгору, а бандити остовпіли.

— Давай сюди двацять долярів! — перебив йому Швабик — я чув як ти сміявся і бачив, як ти летів!

—o—

Батько: Моріц, що ти вчишся в Парижі?

Син: Фільософію.

Батько: Ой ти дурний, чому ти не записався на хемію?!

Син: Яка ріжниця?

Батько: Я чув уже, що основують фабрики хемічних виробів, але хто осную фабрику фільософічних виробів?

З УКРАЇНСЬКОГО ЖИТТЯ В АМЕРИЦІ

НАНТІКОК, ПА.

Протестаційне віче.

Віче, котре відбулось дня 7. грудня, випало гарно. Церковна галя була наповнена по береги. Свідомі громадяне міста Нантикок сповнили свій народний обовязок і на віче зявились як один. З околичних місцевостей прибули лише окремі особи, а навіть були гості й з Маганой Сіти, Мекенў, Шамокін і Сейр, Па.

Віче відкрив місцевий парох о. Грушецький, покликуючи президію віча й предсідателів братств і товариств. В кількох словах отець указав на ціль цього віча, говорючи: „Дзвін тривоги, голос розпуки наших братів з рідного краю кличе нас нині на це віче, щоби ми застановились над їх горем, котре Лях-Татарин завдав їм. Ми мусимо піднести голос протесту проти ляцьких звірств перед світом, як також перед американським урядом, бо й Америка причинилась до того, що вандальські ляцькі розбишаки розпаношились на нашій рідній землі". Відтак представив добр. Д. Галичина, бувшого старшину Січових Стрільців, на головного бесідника.

Добродій Галичин у своїй бесіді представив нашу минувшину та історичні події нашого народу. А що говорив красноречиво, то поривав усіх присутних своїми ядерними словами. Всі з великим напруженням слухали його слів, повних любови до ідей самостійної й свобідної української держави. Публика нераз нагороджувала шановного бесідника грімкими оплесками.

Відтак він представив той час, ту хвилю першого листопада 1918 р., коли на львівськім ратуші замаяв синьо-жовтий прапор, а сходячи сонце освітило його золотим сяйвом і привитало як нового володаря. Відтак д. Д. Галичин представив ті страшні дикунства ляцьких хижак, які вони доконали на безборонній українськім народі. Згадав про страшну пімсту, яка чекає кровавого наїзника, бо віримо, що прийде час, коли український нарід змете з лиця української землі всіх ляцьких катів.

По промові д. Д. Галичина о. Грушецький закликав до зложення жерт для потерпівших від ляцького дикунства. Загал, хоч не був великий, показався на ділі великим. Жертву свою добровільно знесли самі до вічевого стола, показуючи тим своє співчуття для своїх братів. Зложено $249.63.

Другим бесідником був професор Герман з Вилкс-Бері, Па. Він звернувся до тутешньої молоди в англійській мові, представляючи їй Рідний Край її батьків. Бесідник переповів те нещастє, яке стрінуло український нарід у двацятім віці, у віці найбільшої цивілізації, коли істнують закони навіть для оборони звірят. Зате там, в католицькій державі польській, з безборонними людьми поступають гірш як у середновічних диких часах, і роблять це Ляхи на очах цивілізованого світа. Шановного бесідника люди нагородили грімкими оплесками.

Третим бесідником був д. Крайківський. Він представив Польщу, якою вона дійсно має бути в своїх географічних границях. Далі закликав Українців зорганізуватися, бо в єдности сила. Вказав на инших, як вони зорганізовані й які сильні, а з силою числиться світ. Публика нагородила його грімкими оплесками.

Користаючи з нагоди, о. Грушецький попросив зібраних, щоби не забували про нашу організацію, котра ворогови завдає найбільше лиха, а нею є У. В. О., а сам пішов за збіркою. Назбирав малими датками $28.44.

Предсідатель віча покликав до слова д. Івана Бойка. Добродій Бойко в своїй бесіді говорив про пімсту для ворога, котрий розбирає наших невинних людей до нага й обвиває їх колючим дротом, а відтак качає свою жертву по дорозі. Ляцькі тортури перевищають поганських царів, що мучили християн. Далі він кликав не обмежуватися лише вислуханням нинішнього віча та зложенням жертв, але щоби завжди йти разом у боротьбі з ворогами.

Накінець хор відспівав кілька пісень, між котрими була „Слава Україні" нашого композитора М. Гайворонського.

Микола Вовк, Іван Велгош,
секретарі.

ПОКЛИК!

Збудися, народе! Час уже надходить,
Йде хвиля відплати за кривди від літ,
Збирайся в громаду і з ворогом клятим
Розправсь за безправства, кайдани і гніт!
Не жалуй життя ти за народню справу,
Віддай все, що маєш, за добро братів,
Бо життя в неволі нічого не варта
Й не варт животіти в ярмі ворогів.
Прокляті часи ті! Тіло наше точать,
Тюрми заповняють нашими братами...
Досить вже кайданів! Досить вже неволі!
Геть уже з Сибіром! Геть уже з тюрмами!
Геть уже з Ляхами! Геть із Москалями!
Ми нарід великий — сорок мілїонів,
Ми потомки Ґонти, Максима й Мазепи,
Ми хочем Вкраїни без братніх кордонів!

Іван Купчик.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

З ЖІНОЧОГО РУХУ В АМЕРИЦІ.

ДЖЕМЕЙКА, Н. Й.

Новий відділ „Союза Українок".

В неділю, дня 7 грудня м. р., громадяне з Озон Парк, Джемейки і Річмонд Гіл зійшлися на протестаційне віче.

Прийшли також, як звичайно, і жінки, але не знали, що крім віча почують вони дещо про життя нашого жіноцтва в Америці. На віче запросив комітет віча п. Олену Лотоцьку, голову Союза Українок в Америці, яка також була предсідателькою віча. Вона сказала нам про організацію жінок, чому нам треба організуватися і чого вимагає світ від женщини. До молодіжи промовляла по англійськи. Її промова так нас всіх зворушила, що зараз по вічу рішили жінки заложити жіноче товариство.

В тиждень пізніше приїхала до нас пані Лотоцька з секретаркою Союза Українок, панною К. Шутак.

Жінки зійшлися до дому пані Т. Мельничук, бо ми не маємо ще свого льокалю, і там перевелися збори. Делегатки від С. У. А. вказали нам, як перевести все в порядку. Ми вибрали уряд, до якого ввійшли: Тетяна Мельничук, голова; Марія Костів, заступниця; Ольга Цісик, секретарка; Евгенія Орлан, касієрка; Анна Сташків і Марія Самолюк, контрольорки. Вписалося 29 жінок.

По зборах була мала перекуска і всі раді розійшлися домів. Дай, Боже, щоби ще більше громад пішло нашими слідами, бо ми побачили, як богато ми стратили тому, що вже давно не заложили жіночої організації. У нас є богато жінок і ми певно знаємо, що всі вони схочуть бути з нами, бо Союз Українок в Америці є організацією, яка поможе українській жінці бути доброю дочкою Неньки України, доброю матерю, що навчить свою дитину не тільки української мови, але також української історії і звичаїв; не дасть дитині затонути в англійськім морю. Наша жінка навчиться шанувати свої звичаї, буде плекати своє мистецтво і не буде боятися сказати Англійцеви, що вона Українка, бо знатиме історію свого народа.

О. Ц.

ІСТ ЧЕСТЕР, ПА.

На медично-допомоговий фонд.

І ми, члениці Союза Українок в Іст Честер, Па., відчуваємо тяжке горе наших братів та сестер. Волос стає на голові, читаючи про ті брутальні знущання і тяжко повірити, що в двацятім столітю держава, котра завдяки президентови Вилсонови визволилася з російського і німецького кнута, хоче закути український нарід. Тарас Шевченко сказав, що ніяка сила „не скує душі живої"... і ми не можемо бути рабами польської шляхти.

Станьмо одним фронтом проти ляшні, гуртуймося в товариства і даваймо гуртом поміч старим, малим, сестрам, січовикам-борцям, котрі за нас кров проляли.

Дорогі сестри! Не пора нам стояти з заложеними руками. Всі, як одна, вступайте до Союза Українок в Америці, а коли в котрій місцевости нема тої організації, то її завязуйте, горніться до неї всі, як одна, а тоді скорше нас світ пізнає, бо будемо сильні і скорше будемо могти дати поміч нашим борцям в старім краю. А навіть їм буде лекще станути до боротьби, бо будуть знати, що навіть жінки дбають про те, щоби була своя вільна і незалежна держава.

Ми на Іст Честер зійшлися на збори, а наша предсідателька згадала членицям, що ми мусимо тут в Америці робити, щоби нашим рідним в старім краю було лекше жити. Вона візвала членниць до горячішої праці, щоби скорше ми придбали ту силу, якої нам треба, щоби боротися з ворогом. Одноголосно ухвалено $25.00 з каси відділу, а чотири членниці зголосилися занятися збіркою по домах. Тими членицями є: Катерина Яцик, Анна Качуй, Февроня Березка і Ксеня Закорчемна. Разом зібрано 61.10, котрі вислано до комітету **Медично-Допомогового Фонду** Союза Українок в Америці. Той комітет оголосить спис жертводавців.

Катерина Карнаух.

ГОЛОДОМОР НЕ ХОТІВ ГОЛОДУВАТИ.

Німецький голодомор Йоллі, який заробляв гроші тим чином, що давав себе показувати в склянній скрині, голодуючи в ній рекордово по кільканацять днів, застрілився. Своїми голодівками він заробляв так мало, що попав у нужду і голодомор Йоллі, не бажаючи жити вічно в голоді, закінчив життя самовбивством. Що голодомор, який жив з голодівки, застрілився з голоду, це булоб комічне, якби не було трагічне.

В КОЖДІЙ УКРАЇНСЬКІЙ ХАТІ ПОВИНЕН НАХОДИТИСЬ ЧАСОПИС „СВОБОДА".

НЕВРАСТЕНІЯ ЧИ ЛЮБОВ?

До дирекції поліції в Липську зголосилаєся сама танцюристка Кох і зізнала, що по дорозі до міста застрілила в автомобілі 45-літнього любовника, купця Тренгарда, і просила, щоби її за те арештували. При переслуханні призналася, що вона і Тренгард порішили обидвоє згинути так, що вона мала застрілити його, а потім себе. Застрілївши купця, артистка не мала відваги вбити себе і тому зголосилась на поліції. Причиною плянованого самовбивства обидвоїх була грошева скрута.

„СТШЕЛЬЦИ" І ПОЛІЦІЯ УРЯДУЮТЬ.

В ночі з 1. на 2. листопада ц. р. злочинна рука зломала хрест на цвинтарі на могилі українських поляглих у Куликові, а памятковий напис розтовкла. Самуж могилу та сама рука розкопала до пів метра глибини. — В суботу, 15. листопада, вечером в год. 7., кинув хтось на помешкання о. кат. Круцька 16 камінів. Але, на щастя, ні вцілив у вікно. Повідомлено про це громадський уряд, після чого поставлено коло помешкання варту (двох старих людей). В год. 10.30 веч. прийшло трох людців до варти, освітили її лямпками і вибили в двох кімнатах шиби. Опісля спокійно пішли дальше бити шиби, бо тої самої ночі розторощили всі шиби в Українців: Олекси Даниляка, Михайла Татуха і Сильвестра Захарка. — В часі виборів куликівські „стшельци" по двох (узброєні в револьвери) розбіглись по околичних селах і у виборчих льокалях явно при столі вписали „одинки" голосуючим. Так було в Дорошеві, Новім Селі, Кошилеві, Гребенцях, Сулимові і Віднові. В ночі по виборах кількох „стшельцуф" напало на студента Ст. Лозинського і палицями побили його. Опісля явилася поліція зі „стшельцами" в читальні „Просвіти", що міститься в домі Павла Погорільця, і перевела ревізії в його домі і в читальні. А на поліцію спроваджено 13-ох українських хлопців (з читальні) і там їх придержано до раня. Читальню поліція опечатала аж „до зажондзеня пана старости". А за причину подано те, що 11-ка мала в Куликові 408 голосів, а „одинка" всього 481".

На однім балі якийсь радник, котрий хотів, щоби його вважали добродієм убогих, підніс тоаст, у якому сказав:

— Мої пані і панове! Ми, що жиємо в добрі, не повинні ні на хвильку забувати про вбогих. Тому я, мої пані і панове, вношу тоаст: „Вбогі нашого міста — хай жиють!"

ЯК МИ ПОМАГАЄМО РІДНОМУ КРАЄВИ.

АНСОНІЯ, КОНН.

Жертва на УВО і інвалідів.

Гром. А. Мерещак переслав через Обеднання до Рідного Краю 125 долярів. Гроші зібрані стейтовою організацією з призначенням на Боевий Фонд — 100 дол. і на українських інвалідів — 25 дол.

—o—

ІСТОН, ПА.

Жертва на інвалідів.

Українська громада вислала через Обеднання до Рідного Краю пожертву в сумі 33 дол. 46 центів. Гроші призначено на інвалідів Української Армії.

Микола Підгайний.

—o—

АКРОН, О.

Протестаційне віче й збірка.

Заходом відділ 295 У. Н. Союза, відділу 68 Провидіння й місцевої української парохії скликано дня 10 листопада 1930 р. протестаційне віче в церковній гали на Вашингтон ул., щоби запротестувати проти польського варварства, доконуваного над українським народом у нашім рідним краю.

Віче відкрив місцевий священик о. Иосиф Ганяк, привитавши присутних на гали короткою промовою. Він змалював ті причини, які примушують кождого щирого Українця запротестувати проти терору, що шаліє в Галичині.

Присутні вибрали на секретарів А. Цепка і Василя Пулка, а вічем проводив дальше о. И. Ганяк. На першого й головного референта предсідатель покликав місцевого українського адвоката Володимира Куривчака.

Адвокат В. Куривчак розповів про польський терор в Галичині й закликав Українців в Америці до спільної акції в обороні рідного краю, як перед американським громадянством, так і перед урядовими чинниками. Щоби з більшим успіхом пособляти Рідному Краєви в його визвольній боротьбі, нам самим в Америці треба як найтісніше входити в американське політичне, культурне та громадянське життя. Для цього треба творити відповідні організації на американському грунті.

Другим бесідником був о. Иосиф Ганяк, котрий недавно прибув з краю. Бесідник розповів про ті події, які відбулися в Галичині останніми часами, а також про незломний дух українського старшого й молодшого покоління в боротьбі з Ляхами.

Потім говорило ще кількох громадян у справі обеднання. Відтак адвокат В. Куривчак прочитав резолюцію в англійській мові, яку ухвалено вислати до Ліги Націй і до секретаря стейту в Вашингтоні. Збірка на Рідний Край принесла $78.70. Гроші ухвалено вислати до краю через Обеднання: на політичних вязнів $25; на допомогу побитим $25; на У. В. О. $27.70.

Жертви зложили:

І. Цепко $5; А. Цепко $3; К. Цепко, о. Иос. Ганяк, М. Богда, І. Пілгуй, М. Петруха, адв. В. Куривчак, В. Пулк, А. Онисько, І. Онисько, І. Гурин і В. Пільгуй по $2; І. Шляхетко $1.50; Т. Мураль, А. Оленяк, Т. Баран, Т. Галамай, С. Дудра, Н. Українець, Т. Мацйовський, В. Семенюк, І. Пірко, М. Огар, Г. Лесняк, М. Борович, Текля Лесняк, П. Славіч, М. Хорощак, Р. Гайовий, В. Поливка, І. Семенюк, Н. Савула, А. Мінько, Н. Шквара, І. Козак, Гр. Бронкович, Гр. Сташків, Т. Кічурчак, М. Іванцьо, Н. Сорока, Н. Куриляк, И. Сивик, Г. Малецький, Л. Сахарнацький, И. Бур, І. Сироід, М. Поприк, Е. Мельник, М. Філяс, А. Сироід, Я. Іваніцький, А. Кудера і Н. Іваніцький по $1; М. Чаплик, С. Козловський, И. Полянський, Г. Корпіта, Ів. Томків, С. Чулик, Е. Судомір, Ю. Кудера, В. Козей, І. Русин, Н. Фігель, Гр. Шпак і С. Баран по 50 ц.; І. Мостинець 25 ц.; К. Возняк 10 ц.; дрібними датками 35 ц.

А. Цепко, В. Пулк, секретарі.

МОРЕЙ ГИЛ, Н. ДЖ.

Збірка на потерпівших.

Громадянин Микола Процик переслав через Обеднання до Рідного Краю на потерпівших від ляцьких звірств 7 долярів. 5 долярів зібрав М. Процик серед своїх знайомих, які дали по одному долярови, а саме: В. Цап, І. Гордій, О. Головатий, М. Ткач і Д. Малецький. Сам Процик пожертвував 2 доляри.

—o—

ЙОНКЕРС, Н. Й.

На найбільше пекучі потреби.

Українська греко-католицька парохія св. Михайла переслала через Обеднання 220 долярів з першої неділі листопада. Гроші призначені на найбільше пекучі потреби Рідного Краю.

ВСТУПАЙТЕ ГРОМАДНО В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗА.

МІТІНГИ ВІДДІЛІВ У. Н. СОЮЗА

ВІЛКС БЕРІ, ПА. Бр. св. О. Николая, від. 99, повідомляє своїх членів, що на річнім мітінгу 15 грудня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: Гриць Кравець, предс.; Я. Івавків, заст.; Петро Гермин, фін. секр.; М. Рудько, заст.; Микола Ляврик, кас.; М. Балко, рек. секр.; Микола Левків, Прокіп Федаш, Т. Шпур, контрольори; П. Залецький, Гаврищків, Павло Бойко, надз. хорих. Мітінги будуть відбуватись в першу неділю по 15-тім, в гали церковній, зараз по Службі Божій. Проситься всіх членів приходити на мітінги. — Михаіл Балко, секр.

НЮ ГЕЙВЕН, КОНН. Тов. Любов, від. 370, повідомляє всіх своїх членів і членкинь, що місячні збори відбудуться в суботу, 17 січня, в годині -мій ввечір, в гали церковній, 127 Парк ул. Проситься всіх членів прибути на час, бо буде справоздання за 1931 рік. Довгуючі мають заплатити свої залеглости, бо незаплативші будуть суспендовані. Уряд на 1931 рік є як слідує: К. Марущак, предс.; М. Довгий, заст.; И. Децембер, рек. секр.; М. Березіцький, заст.; С. Ковальчук, фін. секр.; Я. Зуков, заст.; Н. Рошка, кас.; І. Хромета, заст.; Н. Хабінець, К. Стасюк і М. Підскальний, контр. комісія; Й. Рижевський і А. Сампара, огляд. хорих на горі місто; В. Ковальчук і М. Колесняк, на Фер Гейвен. Мітінги будуть відбуватись кождого місяця в трету суботу по першім. — К. Марущак, предс.; Н. Рошка, кас.; И. Децембер, секр.

ТАВНТОН, МАСС. Тов. Ім. Тараса Шевченка, від. 122, повідомляє всіх членів і членкинь, що місячний мітінг відбудеться в неділю, 18 січня, точно в годині 2-гій пополудни, в Тов. Гали, 14 Мейпел Еве. Проситься всіх членів прибути на сей мітінг, бо є важні справи до полагодження. — І. Пашковський, секр.

ЛЕЙТРОБ, ПА. Бр. Усп. Прес. Богородиці, від. 61, повідомляє своїх членів, що мітінг відбудеться 18 січня. Всі члени повинні приходити на мітінг на час. На річнім мітінгу вибрано одноголосно старий уряд на 1931 рік: Ів. Томашевський, предс.; Л. Гаванчак, кас.; А. Скубяк, секр. Мітінги будуть відбуватись в кожду 3-ту неділю в місяци, точно в год. 2-ій пополудни. У всяких відділових справах удаватися до секретаря на адресу: Anthony Skubiak, P. O. Box 234, Latrobe, Pa.

ПЛЕЙНФІЛД, Н. ДЖ. Подається до відома всім членам і членицям Тов. ім. Івана Франка, від. 372, що на річних зборах вибрано слідуючий уряд: Василь Ярема, пр.; Дмитро Семенюх, заст.; Мих. Дубас, кас.; Мих. Базарницький, заст.; Василь Романець, фін. секр.; Григ. Орецький, рек. секр.; Степан Дубей і Розалія Дубас, надз. хорих.; Ю. Голинський і І. Кришків, контр. комісія; М. Ярема і Католицький, до прапорів; М. Головка, дверник. Слідуючі збори відбудуться в суботу, 17 січня, в годині 8-мій ввечір. Проситься всіх членів і членкинь явитись на означений час. — Дмитро Семенюк.

ЙОРКВІЛ, О. Тов. ім. Івана Франка, від. 77, повідомляє своїх місцевих і позамісцевих членів, щоб прибули на річний мітінг 18-го січня, в годині 10-тій рано, в гали тов. Михайла Иогана. На мітінгу буде справоздання контр. комісії і інші важні справи. Не явившийся член чи урядник буде караний після статута. — Ник. Зарічний, пр. Петро Головід, секр.

НЮАРК, Н. ДЖ. Тов. св. Петра і Павла, від. 27, подає до відома, що на річнім мітінгу 11 січня вибрано слідуючий уряд на 1931 рік: С. Мавровський, предс.; Гнат Небесний, кас.; Я. Гураль, секр.; І. Шийка, заст. пр.; Станимір, заст. кас.; Г. Безкоровайний і П. Гремняк, контр. хорих; І. Шумк до фанів; К. Команицкий і Н. Плечій, контр. книжок. Слідуючі мітінги будуть відбуватись в першу неділю по десятім. — Я. Гураль, секр.

ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ

ТАРЗАН СЕРЕД МАЛП.

(40)

Моряки теж бачили дим. Корабель завернув і спрямував до берега. На покладі була велика біганина. Спущено лодку, а в неї поставлено велику скриню. Моряки нагнулися, гребучи веслами. Вони плили з напруженням усіх сил якраз у напрямі дерева, на котрому сидів Тарзан.

Витягнувши лодку на беріг, люди підняли велику скриню. Вони сварилися люто, і один моряк загатив джаган у череп чоловіка з щурячим лицем. Вони викопали глибокий рів та поховали в ньому трупа й свій скарб. Відтак затерли всі сліди та поплили скоро назад до „Арова".

На обрію дим збільшався і моряки чим скорше підняли вітрила. Тарзан, приглядаючися всьому з цікавістю, сидів, дивуючися дивним захованнем людий. Він хотів знати, що було в скрині. Опустившися на землю, він найшов лопату й почав копати. Копав, покине відкрив тіла.

Він витягнув його з рова, потім відкопав скриню та поставив назад тіло й накрив його землею. Чотири моряки пріли під тягаром скрині. Тарзан підняв її легко самий угору та виніс у найгустішу частину ліса. Він ішов кілька годин.

Його мозок говорив йому, що скриня мусить мати в собі щось вартісного. Він хотів отворити її, але залізний замок і окови не піддавалися його силі. Він поховав її в землю. Темнота вже залягла, як він вернувся до хатини. З немалим здивованнем побачив він, що нутро хати виглядало ясним, немовби в білий день.